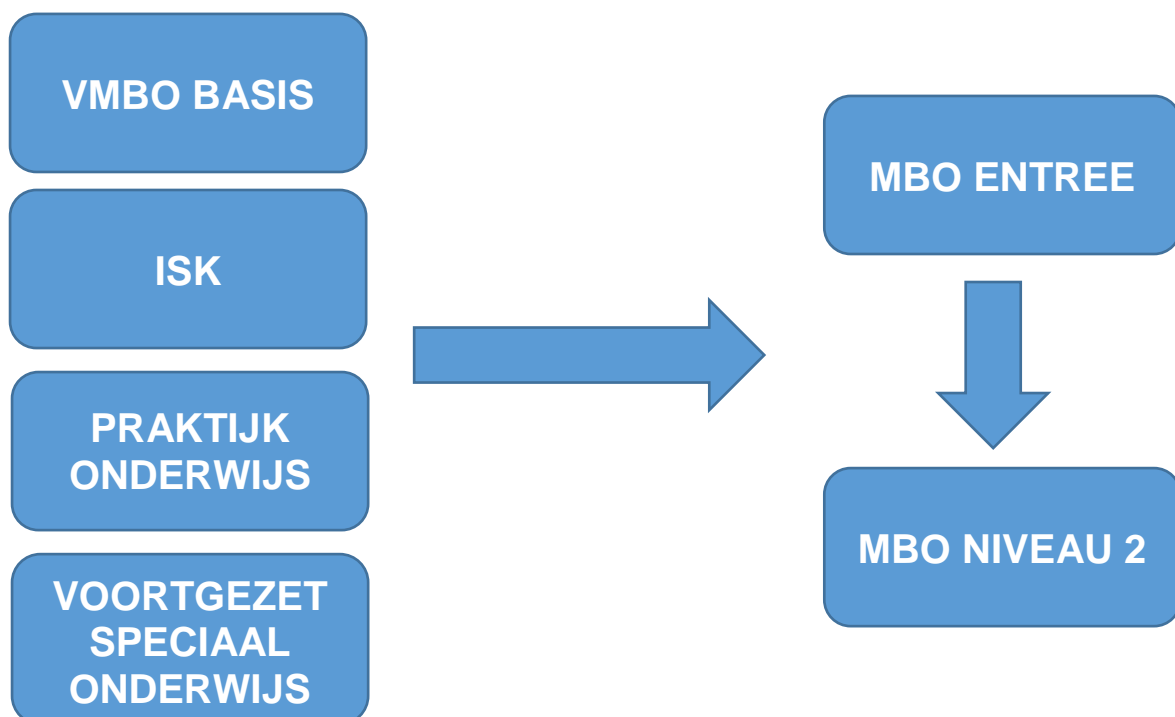

HANDREIKING WARMER OVERDRACHT

VOOR JONGEREN IN EEN KWETSBAAR POSITIE

AANPAK LERENDE REGIO ARNHEM

Aanleiding

In 2017 startte het project Start & Go MBO als één van de acht maatregelen van het regionaal vsv programma 2017-2020. Na een eerste fase, waarin vooral onderzoek gedaan is, startten we in schooljaar 2018-2019 met vijf pilots om de doorstroom van jongeren in een kwetsbare positie¹ van het vo naar het mbo te verbeteren. Eén van de pilots is die van de warme overdracht.

Het belang van de warme overdracht, zeker voor jongeren in een kwetsbare positie, wordt door vele professionals erkend. Wel merkten we dat er een verschil bestond in welke definitie men van de warme overdracht hanteert. Om samen te komen tot een proces die werkt voor de LRA², was het belangrijk om hier eerst duidelijkheid over te krijgen. Schooljaar 2018-2019 is hier dan ook, samen met critical friends vanuit de verschillende onderwijssoorten aan gewerkt.

Voor u ligt het resultaat van de bijeenkomsten die er met de critical friends zijn geweest. Deze handreiking met daarin de definitie en het proces van de warme overdracht verspreiden wij in schooljaar 2019-2020 binnen de LRA met de ambitie om dit proces als nieuwe standaard te hanteren. Hierbij verliezen we de aansluiting met al bestaande processen, projecten en programma's niet uit het oog.

Methode

Binnen de werkgroep Start & Go MBO is er een subgroep gevormd die aan de slag is gegaan met de pilot warme overdracht. Eén van de belangrijkste opbrengsten is het proces van de warme overdracht die voor alle jongeren in een kwetsbare positie gehanteerd zouden kunnen worden. Voor meer informatie over andere acties die binnen de pilot uitgevoerd zijn, kijk op: www.start-and-go-mbo.nl.

We organiseerden twee bijeenkomsten met critical friends uit alle onderwijssoorten om tot het volgende te komen:

- Een gedragen definitie van de warme overdracht, waarbij rekening gehouden wordt met eventuele bijzondere kenmerken van verschillende doelgroepen. Hierbij hielden we rekening met het belang van de leerling vs. het belang van de school; samenwerken in het licht van de AVG en het creëren van draagvlak voor de te vormen definitie van de warme overdracht. Casuïstiek en good practices uit de regio waren hierbij helpend.
- Een procesbeschrijving van de warme overdracht

Uitgangspunt

Voor jongeren in een kwetsbare positie is altijd een warme overdracht nodig.

Definitie warme overdracht

De warme overdracht is een proces bestaande uit de volgende stappen:

- A. Het voortraject
- B. Het kennismakingsgesprek (voorheen intakegesprek)

¹ Jongeren die vanuit vmbo basis, praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, isk en mbo entree de overstap maken naar mbo entree of mbo niveau 2.

² Lerende Regio Arnhem. www.lerenderegioarnhem.nl

- C. De overdracht binnen de nieuwe school van de intaker naar de mentor en/of studentenondersteuning. Op die manier kan men vanaf dag één anticiperen op de ondersteuningsbehoefte van de jongere in de context van de klas³.

Wat zijn **randvoorwaarden** voor een goede warme overdracht:

- De warme overdracht is altijd met de jongere.
- Eerlijkheid, betrouwbaarheid en transparantie: scholen moeten elkaar vertrouwen in het doen van de warme overdracht. Toeleverende scholen zijn volledig in het geven van hun informatie, ontvangende scholen nemen deze informatie mee en zorgen dat deze binnen de nieuwe school op de juiste plek terecht komt. Bronnen kunnen het digitaal doorstroomdossier en/of een gesprek met de oude mentor en de leerling samen zijn. Hierbij houden we rekening met de AVG.
- Tijd: op dit moment missen veel onderwijsprofessionals tijd om de warme overdracht zoals zij die graag zouden zien uit te voeren, omdat er geen rekening mee gehouden wordt in de taakjaarplanning. Hier moet aandacht voor gevraagd worden op bestuurlijk niveau.

Proces warme overdracht

Samen met onze critical friends zijn we gekomen tot een algemeen proces van de warme overdracht die passend is voor jongeren in een kwetsbare positie. Het proces is als volgt:

A

Voortraject

De jongere maakt een passende keuze voor een mbo opleiding.

De jongere moet een passende keuze maken voor het mbo. Er zijn een aantal instrumenten die ervoor kunnen zorgen dat een jongere beter weet voor wat voor opleiding hij/zij kiest. In bijlage 1 is deze stap verder uitgewerkt voor de verschillende onderwijssoorten.

B

Kennismakingsgesprek

Intake met de student, belangrijke ander, oude en nieuwe school

Mooie aan deze term is dat er een vorm van wederkerigheid in verborgen zit. De leerling leert de school kennen, maar andersom is dit net zo belangrijk.

Van de nieuwe school is het wenselijk dat er iemand vanuit de zorg en iemand vanuit het vak aansluit.

C

Interne overdracht nieuwe school

van informatie uit het kennismakingsgesprek. Mbo kan anticiperen vanaf dag één.

Tijdens het kennismakingsgesprek komen mogelijk ondersteuningsbehoeften van de leerling naar voren. Van belang is dat deze informatie doorgegeven wordt aan de mentor (en ondersteuner) van de leerling. Zij kunnen er in de context van de klas³ rekening mee houden. Dit is een interne gelegenheid (bijlage 2).

³ Er wordt steeds meer gekeken naar welke begeleiding jongeren nodig hebben in de situatie en de omgeving van de klas. Er ligt minder focus op de individuele begeleiding.

Bijlage 1: Het voortraject uitgewerkt voor verschillende onderwijssoorten.

Jongeren die doorstromen naar het mbo zijn afkomstig van verschillende onderwijssoorten. Binnen deze onderwijssoorten, ziet het voortraject om te komen tot een keuze voor een opleiding er soms anders uit.

Voor alle onderwijssoorten geldt, dat de samenwerking met de pilot "zachte landing" belangrijk is. In ze pilot wordt geprobeerd om de drempel naar het mbo te verlagen door studenten uit leerjaar 3 en 4 van het vo kennis maken met het mbo door deel te nemen aan mbo-activiteiten. Activiteiten waar aan gedacht kan worden:

- Workshops op de v(s)o scholen over het maken van een beroepskeuze.
- Inzetten beroepskeuzechecklist om aansluitende activiteiten in te zetten, bijvoorbeeld een meeloopdag, een workshop, meedraaien in een praktijkles, enz.. Mbo studenten spelen hierin ook een rol.
- De activiteiten op de roc's in de regio worden vastgelegd in een mbo activiteitenkalender zodat studenten een duidelijk overzicht hebben van het aanbod en zich tijdig kunnen inschrijven op activiteiten.
- Organiseren van een gezamenlijke beroepsgerichte stage van mbo studenten en v(s)o/pro leerlingen.

Meer informatie over de zachte landing vindt u [hier](#).

Daarnaast geldt dat de startfaciliteiten van het mbo voor veel van deze jongeren te ingewikkeld zijn. Denk hierbij aan een talige website, digitaal, processen die elkaar opvolgen, invullen digitaal doorstroom dossier en aanvragen van studentenreisproduct en studiefinanciering. Deze drempels kunnen het voor jongeren in een kwetsbare positie moeilijker maken om zichzelf op een goede manier aan te melden bij het mbo en het intakeproces te doorlopen. Vooral als zij hierin door de omgeving niet ondersteund (kunnen) worden.

Tijdens de twee bijeenkomsten met de critical friends is besproken wat per onderwijssoort de aandachtspunten zijn om stap A in het proces van de warme overdracht zo goed mogelijk te doorlopen. Per onderwijssoort is het belangrijk om rekening te houden met het volgende:

Onderwijssoort	Toelichting
Praktijkonderwijs (pro)	Het pro leidt jongeren in principe op tot deelname aan de arbeidsmarkt. Voor een deel van deze jongeren is het mogelijk om toch door te stromen naar een mbo opleiding. Het curriculum van het pro focust zich al vroeg op het maken van een passende beroepskeuze. Voor deze jongeren is een open dag dan vaak ook niet van grote meerwaarde, omdat zij al een beroepskeuze hebben gemaakt. Wens is dat deze jongeren mee kunnen lopen in het mbo om de structuur van het mbo te leren kennen.
Vmbo basis en voortgezet speciaal onderwijs (vso) met uitstroomprofiel onderwijs.	Binnen het reguliere vmbo en vso met uitstroomprofiel onderwijs maakt men gebruik van LOB trajecten. Jongeren gaan aan de hand van deze programma's op zoek naar een passende opleidingskeuze. De activiteiten die door de "zachte landing" (in samenwerking met scholen) georganiseerd worden, kunnen hierbij een grote bijdrage leveren.
Internationale Schakel Klas (ISK)	Voor jongeren van de ISK is het niet altijd duidelijk of zij door kunnen stromen naar vervolgonderwijs. De jongeren die wel uitstromen vanuit de ISK naar het mbo, hebben aan alleen een open dag vaak onvoldoende om een passende opleidingskeuze te maken.

	<p>De volgende factoren zijn hierbij belangrijk:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het ontbreekt deze jongeren vaker aan een juist en realistisch beroepsbeeld.• De cultuur op een mbo-school is nieuw voor deze leerlingen en niet bekend. Op een open dag kunnen zij hier onvoldoende kennis mee maken. Een meeloopdag is daarom gewenst voor deze jongeren.• Deze jongeren hebben vaak onvoldoende middelen om een bezoek aan de open dag te bekostigen.
--	---

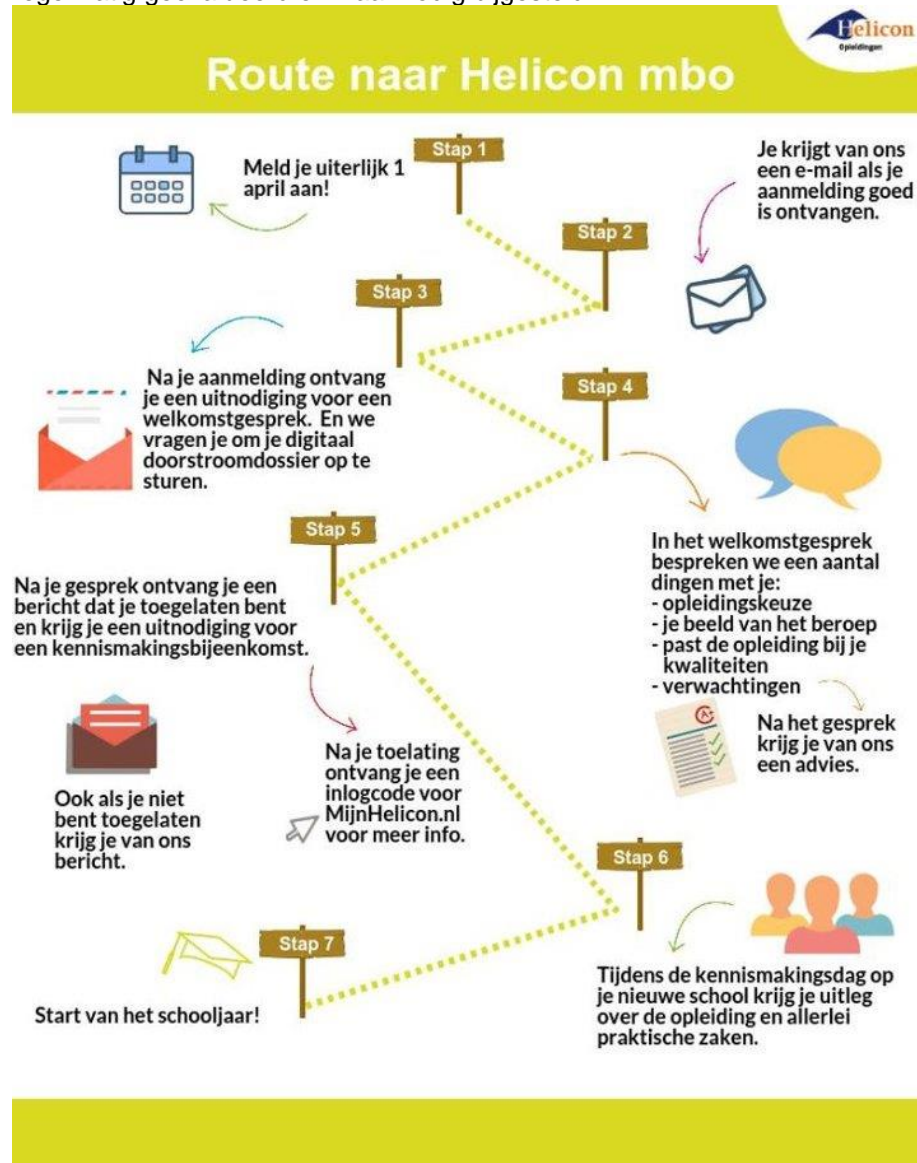
Bijlage 2: Stap C uitgewerkt voor de verschillende mbo scholen binnen de LRA

Zoals eerder aangegeven is de interne overdracht van de informatie uit het kennismakingsgesprek een interne aangelegenheid van het mbo. Per school in onze regio gelden hier verschillende afspraken voor. Hieronder hebben we deze kort op een rijtje gezet. Aan deze tekst kunnen geen rechten ontleend worden.

School	Werkwijze
Aeres MBO	<p>Bij Aeres MBO meldt de student zich aan via de website. Studenten hebben toelatingsrecht als zij voldoen aan de vooropleidingseisen, zich voor 1 april hebben aangemeld en aan de verplichte intake activiteiten hebben meegedaan (talentenscan, kennismakingsgesprek en bij styling opdrachten). Deze check doet de studentadministratie. Zij vragen ontbrekende informatie en het DDD op.</p> <p>Vervolgens krijgt de student een uitnodiging voor de AMN test en voor een gesprek. Bij de volgende niveaus zijn de volgende mensen aanwezig bij het gesprek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niveau 2: intaker en een professional vanuit het REA college. • Niveau 3 en 4: intaker met eventueel iemand van de zorg als er is aangevinkt dat er een ondersteuningsbehoefte is. <p>Als de student ondersteuning nodig heeft, dan maakt de zorgcoördinator een begeleidingsformulier. Dit is een bijlage van de onderwijsovereenkomst.</p> <p>Bij het advies over plaatsing wordt er, naast het gesprek, ook gekeken naar de volgende bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DDD • Warme overdracht wanneer gewenst • AMN talentenscan <p>Bij twijfel wordt er een tweede gesprek ingepland. Dit gaat via de teamleider. In de plaatsingscommissie wordt bekeken of iemand geplaatst wordt of niet. Informatie van de intake wordt via het leerlingvolgsysteem aan de mentor overgedragen. De mentor ontvangt de informatie van de intake en bespreekt deze nogmaals met de student. Waar nodig worden aanpassingen gedaan.</p>
Astrum College	<p>Wanneer een student op het aanmeldformulier aangeeft dat de verwachting is dat er extra ondersteuning nodig is, schakelt de administratie automatisch de studentondersteuning in. Studenten geven echter niet altijd op het aanmeldformulier of in het DDD aan of er wel/geen ondersteuning nodig is. Daarom zijn de volgende bronnen, naast het aanmeldformulier en het DDD, ook van belang om in te schatten wat (mogelijk) de ondersteuningsbehoefte van de jongere is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie uit eventuele deelname aan de zachte landing • Informatie via de toeleverende school, anders dan het DDD • Open dagen • Informatie vanuit externe partijen, zoals de sociale wijkteams en het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL). • Kennismakingsgesprekken met de jongere' • Kennismakingsformulier op kennismakingsdag (van de jongere) <p>Bij jongeren in een kwetsbare positie vindt vaker een verdiepte intake plaats. De procedure is als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student ondersteuning neemt contact op met de betreffende mentor of coach (na toestemming van de jongere en/of verzorger) voor aanvullende informatie. Daarna nodigt student ondersteuning de jongere uit voor een verdiepte intake. 2. Er vindt een verdiepte intake plaats met de student, ouders/verzorgers, de intaker van de opleiding en een begeleider vanuit studentondersteuning. 3. Er wordt een verslag gemaakt van de verdiepte intake waarin afspraken worden vastgelegd over de (mate van) begeleiding. Dit verslag wordt met de student besproken. 4. Indien de student akkoord is, worden de afspraken aan de toekomstige SLB-er verstrekt.

Helicon
Velp

De route van aanmelding en toelating bij Helicon in Velp staat in onderstaande afbeelding. Als uit eerder verkregen informatie (bijvoorbeeld uit het DDD) blijkt dat er mogelijk ondersteuning nodig is, dan sluit het zorgteam bij het welkomstgesprek aan. Wanneer nodig volgt er een tweede gesprek. Na dit gesprek wordt gekeken of er een OPP (ontwikkelingsperspectief)_opgesteld moet worden. Tijdens het schooljaar wordt dit OPP regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Leerpark
Presikhaaf

De student meldt zich aan via de website. Het Leerpark is (nog) niet aangesloten op het DDD. Hier wordt momenteel aan gewerkt. Er wordt nu gebruik gemaakt van een eigen vragenlijst die verstrekt wordt aan de toeleverende school met het verzoek deze in te vullen. Wanneer nodig wordt er nog aanvullende informatie opgevraagd. De intaker ontvangt het dossier van de administratie wanneer deze compleet is.

- Wanneer een student zich aanmeldt en er zijn twijfels over of er extra inzet nodig is, dan betreft de intaker de orthopedagoog of een andere zorgspecialist bij de intake betrokken.
- Zo nodig wordt er nog aanvullende informatie opgevraagd bij de decaan van de toeleverende school.
- Het verslag van het gesprek en eventuele handelingsadviezen worden in het leerlingvolgsysteem gezet.
- De intaker/zorgcoördinator en/of orthopedagoog bespreken - wanneer nodig- met mentor (beroepsdocent) bijzonderheden door.
- De mentor maakt van de groep een matrix met daarin de ondersteuningsbehoeften van alle studenten.

	<p>Alle nieuwe leerlingen mogen tot de herfstvakantie van de ondersteuningsklas (OKE) gebruik maken. In de ondersteuningsklas zijn elke dag twee docenten aanwezig. Studenten kunnen hier hun vragen stellen en problemen voorleggen. Na deze periode neemt de mentor het over. Na de herfstvakantie wordt per leerling bekeken of het noodzakelijk is dat zij langer gebruik maken van de OKE.</p>
<p>ROC Rijn IJssel</p>	<p>Wanneer de student tijdens de aanmeldfase aangeeft dat hij extra ondersteuning nodig heeft of wanneer hij van het speciaal onderwijs komt dan wordt zijn aanmelding opgepakt via de "gele tafel". Hier wordt met een zorgvuldig samengesteld team gekeken of de student de reguliere intake kan volgen of dat er een verdiepte intake nodig is. Om de begeleiding tijdig op te kunnen starten is het van belang dat, indien begeleiding nodig is, dit tijdens de aanmeldfase, via het aanmeldformulier en via het digitale doorstroomdossier, kenbaar wordt gemaakt.</p> <p>Wanneer na een reguliere intake blijkt dat de student toch een ondersteuningsbehoefte heeft, dan kan alsnog een verdiepte intake ingezet worden.</p> <p>De procedure bij een verdiepte intake is als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er wordt contact gezocht met de betreffende mentor of begeleider voor aanvullende informatie, na toestemming van de student en eventueel ouders/verzorgers (indien nog geen 18 jaar). 2. De student, eventueel ouders/verzorgers en begeleider worden uitgenodigd voor een verdiepte intake. 3. Tijdens de verdiepte intake wordt er samen met een docent van de opleiding en een begeleider vanuit studentzaken of de trajectbegeleider besproken welke begeleiding de student nodig heeft om een goede start te kunnen maken aan de nieuwe opleiding. 4. Afspraken over de begeleiding worden vastgelegd in een ondersteuningsplan. <p>Na akkoord van de student, wordt het ondersteuningsplan gedeeld met de toekomstige studieloopbaancoach en eventueel het docententeam.</p>